

การประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนประจำตำบลในอำเภอเมือง
จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

A Study on The Evaluation of A Student Support System Project in A Primary
School in Mueang Subdistrict, Kamphaeng Phet Province, under The Supervision
of The Tamphaeng Phet Secondary Education Service Area Office

สุเมธ ทับประดิษฐ์¹, ประจบ ขวัญมัน²

Sumet Tappradit¹, Prachob Kwanman²

Corresponding Author E-mail: methnyovayo@gmail.com

Received: 2023-07-04; Revised: 2023-07-15; Accepted: 2023-08-11

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนประจำตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร 2) หาแนวทางการพัฒนา โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนประจำตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร แหล่งข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน และหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานวิชาการ จำนวน 14 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 327 คน และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินโครงการระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 17 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้โรงเรียนเป็นชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสำหรับที่ใช้เก็บข้อมูลเท่ากับ 0.84 สถิติที่ใช้ วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1) การประเมินของโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีดังนี้ 2.1) วางแผนและเตรียมความพร้อม การดำเนินงานระบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2.2) กำหนดและวางแผนการประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2.3) กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และวางแผนการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือเรียนอย่างเป็นระบบ และ 2.4) ศึกษาสภาพ ปัญหาของนักเรียนในโรงเรียน

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ, ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน, โรงเรียนประจำตำบล

¹ นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

¹ Student in Master of Education Program, (Educational Administration), Kamphaengphet Rajabhat University

² อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

² Advisor, Faculty of Education, Kamphaengphet Rajabhat University

Abstract

The objective of this research was to 1) study the evaluation of a student support system project in a sub-district school in Mueang District, Kamphaeng Phet Province, under the supervision of the Office of Secondary Education Area, Kamphaeng Phet, 2) In order to find ways to develop a project for the student support system of a district school in Muang District, Kamphaeng Phet Province, under the jurisdiction of the Kamphaeng Phet Secondary Educational District Office. The data sources included 20 school administrators, 14 project coordinators responsible for the student support system, a sample group of 327 students from Grade 2 and Grade 5 of secondary school, and 17 experts in the development and implementation of student support system projects. The participants were selected using a stratified random sampling method, with the school being used as the strata. The research employed data collection tools such as questionnaires and interviews, the questionnaire used to gather data had a reliability coefficient of 0.84 and statistical analysis techniques including mean, standard deviation, and content analysis. The research results were found as follows;

1) The overall evaluation of the student support system project in the sub-district school in Mueang District, Kamphaeng Phet Province was at the highest level. 2) The development guidelines for the implementation of the student support system project were as follows : 2.1) Develop strategies and prepare for the implementation of the student support system, 2.2) Coordinate with community leaders, parents, parent networks, and relevant organizations, 2.3) Study the conditions and problems of students in the school, 2.4) Establish policies, objectives, and plans for the systematic implementation of the student support system.

Keywords: Project Evaluation, Student Support System, Sub-district School

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3) ตามมาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญา มีความรู้มีคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และตามมาตรา 22 แนวทางการจัดการศึกษายังให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมผู้เรียนให้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการ คือ เรื่องความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและการแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553)

เด็กและเยาวชนเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาสังคมไทย หรือมีผู้กล่าวเสมอว่า “เด็กและเยาวชน คืออนาคตของชาติ” (สุวรรณา แสงสุริยฉาย. 2556) ดังนั้น การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3) จะต้องอาศัยการบริหารจัดการให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ให้สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ การทำให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้อยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข ด้วยกระบวนการบริหารจัดการและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพภายใต้บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อบอุ่น ปลอดภัย เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน ทั้งความเจริญงอกงามทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา (ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ).

2557) แต่ในปัจจุบันเด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการไหลบ่าทางวัฒนธรรม ทำให้พฤติกรรม ความคิดและทัศนคติของเด็กเปลี่ยนแปลงไป ทั้งในส่วนที่เป็นประโยชน์และเป็นโทษกับตัวเด็กเอง ซึ่งนับวันจะทวีความซับซ้อนมีความรุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของ เด็กและเยาวชนของชาติ ทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้กลายเป็นเด็กกลุ่มเสี่ยงต่อความล้มเหลวในการศึกษา กรมสุขภาพจิตและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ความหมายนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยสรุป หมายถึง นักเรียนที่มีแนวโน้มเสี่ยงต่อการเกิดปัญหามากกว่าบุคคลทั่วไป ถ้าไม่ได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันจะทำให้เกิดปัญหาได้ และหากปล่อยให้มีนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในโรงเรียนก็จะพบสภาพปัญหา ดังที่กรมสุขภาพจิต กล่าวถึงคือ ด้านการเรียนนักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ไม่สนใจการเรียน หนีเรียน มาโรงเรียนสายประจำ เรียนไม่ทันเพื่อน และด้านพฤติกรรมนักเรียนจะมีพฤติกรรมการแต่งกายผิด ระเบียบ ทำทางกระด้าง ก้าวร้าว ไม่มีมีสัมมาคารวะ เปื้อนหนาย ปรื๊ดตัวเข้ากับครูและเพื่อนไม่ได้ ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวหรือเพื่อนไม่ดี มีเพื่อนน้อย มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ดิตสารเสพติด มั่วสุม แหล่งอบายมุข (กรมสุขภาพจิต. 2544)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่จะดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอน วิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อาทิ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้ปกครองชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงกำหนดนโยบายสำคัญให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน นักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือพิทักษ์ ปกป้อง คุ้มครองอย่างรอบด้านด้วยกระบวนการที่ถูกต้องเหมาะสม และทันการณ์ ได้รับการพัฒนาในทุกมิติเพื่อให้เป็นคนดี มีความสุข และปลอดภัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2564: 1) กล่าวคือ คือ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายรวมถึง การส่งเสริมสิ่งที่เป็นจุดเด่นของนักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหาโดยมีวิธีการและเครื่องมือของการดำเนินงานสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติดเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน

จากนโยบายประการหนึ่งของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อป้องกันวิกฤตต่างในสังคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ได้กำหนดนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดได้ดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกปีการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข การมีส่วนร่วมระหว่างภาคีเครือข่ายร่วมกับโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการที่เป็นระบบ (นโยบายและจุดเน้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร. 2564: 1) และส่งผลให้โรงเรียนในสังกัดได้ดำเนินการขับเคลื่อนงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเป็นการตอบสนองนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจากการติดตามผลการดำเนินงานของโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร มีผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก และผลการดำเนินของโรงเรียนประจำตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร อยู่ในระดับดี ซึ่งคณะกรรมการในการประเมินให้ข้อเสนอแนะโรงเรียนประจำตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ระบุว่า ควรสรุปคัดกรองนักเรียนในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน วิเคราะห์นักเรียนรายบุคคล มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนให้ครบทุกคน และโรงเรียนยังไม่มีมีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมถึงผู้เรียนทุกคน ผู้บริหาร คณะครูยังไม่เห็นความสำคัญและนำข้อมูลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา นักเรียนยังไม่ได้ได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหาที่แท้จริง รวมถึงโรงเรียนยังไม่มีมีการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมาก่อน รายงานผลการประเมินนโยบายและจุดเน้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร. 2565: 7)

การประเมินโครงการเป็นการตรวจสอบว่า โครงการนั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตรงตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เป็นกระบวนการที่ใช้ชี้ชัดความสำเร็จของโครงการ รวมถึงการประเมินยังทำให้ผู้ดำเนินโครงการทราบ จุดแข็ง จุดอ่อน ในการดำเนินการที่สามารถนำไปพัฒนาปรับปรุงในการดำเนินงานต่อไปได้ สำหรับวิธีการประเมินมีด้วยกัน

หลายรูปแบบ โดยรูปแบบที่เป็นที่นิยมและได้รับการยอมรับรูปแบบหนึ่งก็คือ “CIPP Model” ซึ่งพัฒนาโดย แดเนียล สต๊ฟเฟิลบีม (Daniel Stufflebeam) เมื่อปี 1971 โดยมีแนวทางสำคัญคือการแบ่งแยกบทบาทการทำงานระหว่างฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหารโครงการออกจากกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ ฝ่ายประเมินมีหน้าที่ระบุ จัดหา และนำเสนอข้อมูลให้กับฝ่ายบริหาร ขณะที่ฝ่ายบริหารมีหน้าที่เรียกหาข้อมูล และนำผลการประเมินที่ได้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจ เพื่อดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง การแบ่งแยกนี้ทำขึ้นเพื่อป้องกันปัญหาอคติในการประเมิน ซึ่งผู้บริหารโครงการอาจประเมินเข้าข้างตนเอง (โสภา แซ่ลี. 2558: 23)

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิป (CIPP MODEL) ซึ่งเป็นการประเมินความก้าวหน้า เพื่อชี้จุดเด่นจุดด้อยของการดำเนินงาน ทั้งในระยะก่อนการดำเนินงาน ระหว่างการดำเนินงาน และเมื่อเสร็จสิ้น โดยศึกษาด้านบริบท (Context) ปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการดำเนินงาน (Process) และประเมินผลผลิต (Product) ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีคุณภาพ และมีแนวทางที่จะปรับใช้กับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถสร้างความน่าเชื่อถือต่อผู้ปกครอง ชุมชนและสามารถแก้ไขปัญหาเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนได้ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนประจำตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร
2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนประจำตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินแบบซิป (CIPP MODEL)

โสภา แซ่ลี (2558: 23) กล่าวว่า ขั้นตอนสำคัญของการดำเนินโครงการคือ การประเมิน (Evaluation) เพื่อตรวจสอบว่า โครงการนั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตรงตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เป็นกระบวนการที่ใช้ชี้วัดความสำเร็จของโครงการ รวมถึงการประเมินยังทำให้ผู้ดำเนินโครงการทราบจุดแข็ง จุดอ่อน ในการดำเนินการที่สามารถนำไปพัฒนาปรับปรุงในการดำเนินงานต่อไปได้ สำหรับวิธีการประเมินมีด้วยกันหลายรูปแบบ โดยรูปแบบที่เป็นที่นิยมและได้รับการยอมรับรูปแบบหนึ่งก็คือ “CIPP Model” ซึ่งพัฒนาโดย Daniel Stufflebeam เมื่อปี 1971 โดยมีแนวทางสำคัญคือการแบ่งแยกบทบาทการทำงานระหว่างฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหารโครงการออกจากกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ ฝ่ายประเมินมีหน้าที่ระบุ จัดหา และนำเสนอข้อมูลให้กับฝ่ายบริหาร ขณะที่ฝ่ายบริหารมีหน้าที่เรียกหาข้อมูล และนำผลการประเมินที่ได้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจ เพื่อดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง การแบ่งแยกนี้ทำขึ้นเพื่อป้องกันปัญหาอคติในการประเมิน ซึ่งผู้บริหารโครงการอาจประเมินเข้าข้างตนเอง รูปแบบการประเมินแบบซิป (CIPP Model) Daniel Stufflebeam ได้กำหนดประเด็นการประเมินออกเป็น 4 ประเภท ตามตัวอักษร ภาษาอังกฤษตัวแรกของ “CIPP Model” ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation: C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการเพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการซึ่งนำไปสู่การออกแบบโครงการแผนงานสำหรับวิธีการประเมิน สามารถการวิเคราะห์ระบบ การสำรวจตรวจสอบเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นที่ 2 การพิจารณา การตรวจสอบ การสัมภาษณ์ การทดสอบวินิจฉัยและการใช้เทคนิคเดลฟี่ (Delphi Technique) ในด้านต่าง ๆ
2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของโครงการ ความเหมาะสมและความพอเพียงของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการเช่นงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เวลา ฯลฯ รวมทั้ง เทคโนโลยีและแผนการดำเนินงาน
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ในการดำเนินการช่วงต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นการตรวจสอบ

กิจกรรมเวลา ทรัพยากรที่ใช้ในโครงการ ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการ โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน การประเมินกระบวนการนี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการค้นหาจุดเด่นหรือจุดแข็งและจุดด้อยของนโยบาย/แผนงาน/โครงการซึ่งมักจะไม่สามารถศึกษา ได้ภายหลังจากสิ้นสุดโครงการ

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการหรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ อย่างไรก็ตาม การประเมินลักษณะนี้มีได้ให้ความสนใจต่อเรื่องผลกระทบ (Impact) และผลลัพธ์ (Outcomes) ของนโยบาย/แผนงาน/โครงการเท่าที่ควร โดยมีวัตถุประสงค์การประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ เกณฑ์มาตรฐานของโครงการที่กำหนดไว้แต่ต้น

การประเมินโครงการ

สุมิล ว่องวานิช (2550: 57-58) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ทราบถึงสัมฤทธิ์ผลของโครงการ ข้อมูลที่ได้จากการประเมินโครงการเป็นตัวช่วยในการตัดสินใจว่า โครงการดังกล่าวสมควรได้รับการขยายงานสนับสนุนให้คงอยู่ต่อไปหรือสมควรระงับการดำเนินการ การประเมินจะต้องให้ได้ข้อมูลที่ช่วยผู้บริหารตัดสินใจในการเลือกหนทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหา ผลของการประเมินควรจะสามารถนำไปช่วยปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น

เชาว์ อินโย (2553: 28) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการในการพิจารณาคัดสินคุณค่าสิ่งต่าง ๆ โดยการค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ จากกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศเหล่านั้นมาประกอบการตัดสินใจต่อผลการดำเนินการว่าจะบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่

พิชิต ฤทธิ์จัญญ (2557: 12) กล่าวว่า การประเมินโครงการ เป็นกระบวนการเชิงระบบในการ ตรวจสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการ ที่ช่วยทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการนำมา ตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ

สมคิด พรหมจัญ (2555: 6-7) อ้างถึง Stufflebeam (1968) ให้ความหมายการประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการของการพรรณนา เก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดเตรียมข้อมูลต่างๆเพื่อ นำไปใช้ในการตัดสินใจ ในการแสวงหาทางเลือกที่เหมาะสม

เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม (2555: 268) ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ เพื่อให้ได้สารสนเทศช่วยในการตัดสินใจเพิ่มคุณภาพ ประสิทธิภาพของโครงการให้ดียิ่งขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายหลักของการประเมินต้องการที่จะช่วยให้สามารถดำเนินงานบรรลุเป้าหมายของโครงการอันเป็นก้าวหนึ่งที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายขององค์การโดยกระบวนการดังกล่าวจะเป็นการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่ประเมินในการตัดสินใจคุณค่าจะใช้การเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้

ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ (2556: 6) ได้อธิบายความหมายของการประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการตัดสินใจคุณค่าของกิจกรรมหรือผลที่เกิดขึ้นจากโครงการในด้านความสำเร็จ ความล้มเหลวจุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา อุปสรรค โดยมีกระบวนการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้การประเมินโครงการยังมีประโยชน์ในแง่การนำสารสนเทศไปสู่การปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมโครงการให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจคุณค่า และประสิทธิภาพของโครงการ ทำให้ทราบถึงสัมฤทธิ์ผลของโครงการ และเป็นตัวช่วยในการตัดสินใจว่า โครงการดังกล่าวสมควรได้รับการขยายงาน สนับสนุนให้คงอยู่ต่อไป หรือสมควรระงับการดำเนินการ รวมทั้งการเลือกหนทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหา และสามารถนำไปช่วยปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เตรียมศักดิ์ อินอุเทน (2551: 15) ได้ให้ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนไว้ว่า หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีระบบขั้นตอน มีวิธีการ เครื่องมือที่มาตรฐานและมีคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีบุคคลที่เกี่ยวข้องมี ส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะ การดำเนินชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง

กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 12) ให้ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่าเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือ การทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลัก

ในการดำเนินงานดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจาก ทางโรงเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกซึ่งทางด้านวัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ มีมาตรฐาน และหลักฐานในการทำงานสามารถตรวจสอบได้

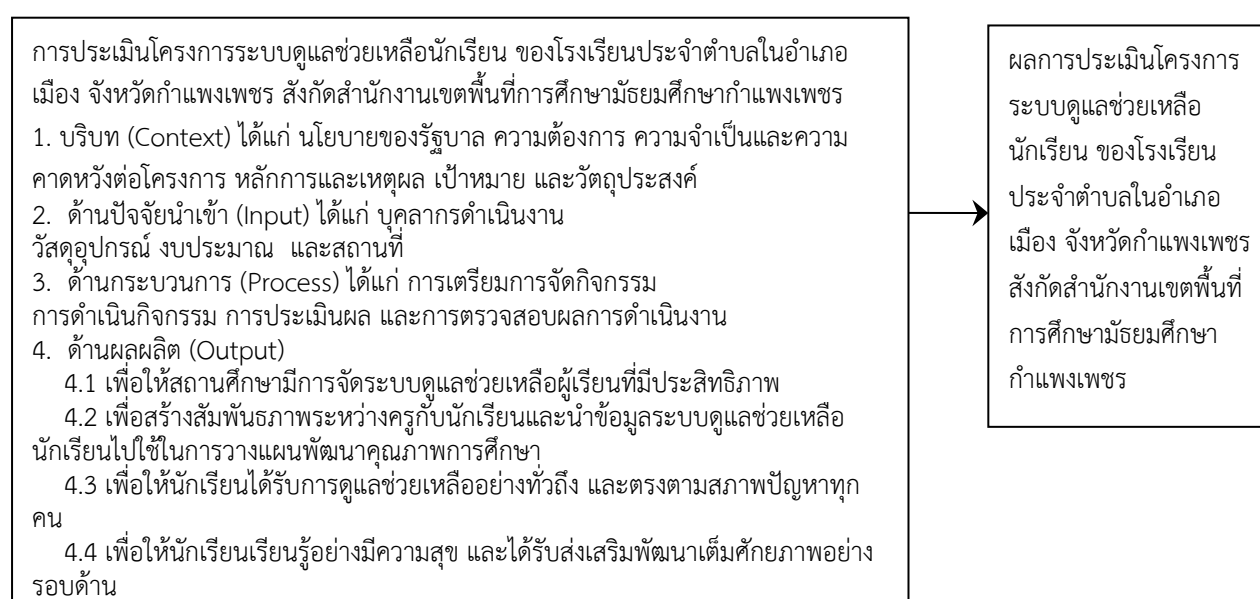
แพรวา ภูสงค์ (2552: 18) ให้ความหมายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน โดยมีผู้บริหาร ครูประจำชั้น เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานชัดเจน ตรวจสอบได้และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียนเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และปลอดภัยจากสารเสพติด

ราตรี มาบุตร (2557: 8-9) ให้ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า หมายถึงกระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอน มีกระบวนการ มี วิธีการและเครื่องมือที่เป็นมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะในการดำรงชีวิต มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559: 8) ได้ให้ความหมายของระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่มุ่งให้การคุ้มครอง ป้องกัน ดูแล แก้ไข ให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียน อย่างมีแบบแผนและมีขั้นตอนที่ชัดเจน โดยครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานร่วมกับบุคลากรทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน เพื่อให้ นักเรียนเป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข มีสมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะชีวิต มีภูมิคุ้มกันอย่างเหมาะสม เพียงพอต่อการดำรงชีวิตให้อยู่รอดปลอดภัยจากสภาวะวิกฤติต่าง ๆ ได้

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่มุ่งให้การคุ้มครอง ป้องกัน ดูแล แก้ไข ให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียน และเครื่องมือที่มีมาตรฐานชัดเจนตรวจสอบได้ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา และการประสานร่วมมือกับบุคคล องค์กร ผู้เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายให้ นักเรียนเป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข มีสมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะชีวิต มีภูมิคุ้มกันอย่างเหมาะสม รอดพ้นจากวิกฤติต่าง ๆ สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนประจำตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัย โดยใช้แนวทางการประเมินโครงการตามรูปแบบจำลองซิป (CIPP Model) โดยพิจารณาประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process) และ ด้านผลผลิต (Product) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน หัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานวิชาการ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนประจำตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ประจำปีการศึกษา 2564 รวมทั้งสิ้น 2,098 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 14 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2,064 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนประจำตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ประจำปีการศึกษา 2564 จำนวน 327 คน ซึ่งผู้ศึกษากำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครซี, และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan, 1970: 30) และคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้กลุ่มโรงเรียนเป็นชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามเพื่อประเมินโครงการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครู 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process) และ ด้านผลผลิต (Product) ของโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามที่ต้องการประเมิน (Item Objective Congruence : IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.854 ซึ่งแบบประเมินโครงการแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Item)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนประจำตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามเพื่อประเมินสำหรับนักเรียน ด้านผลผลิต (Product) ของโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนประจำตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามที่ต้องการประเมิน (Item Objective Congruence : IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.84 แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Item)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อประเมินโครงการโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนประจำตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน ของโรงเรียนประจำตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร เพื่อขอความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล โดยนำแบบสอบถามการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไปส่งให้กลุ่มตัวอย่างโดยตรงและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อคำถามจนได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 327 คน คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ แจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process) และด้านผลผลิต (Product) ของโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 แนวทางพัฒนาโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนประจำตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนประจำตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร จำนวน 17 คน ซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารการศึกษาที่มีประสบการณ์ หรือผลงานเกี่ยวกับโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 2 คน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนผ่านการประเมินภายนอกรอบ 3-4 ในระดับดี และเป็นโรงเรียนต้นแบบโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 5 คน
3. นักวิชาการศึกษาหรืออาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์ และผลงานที่เกี่ยวกับโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 2 คน
4. ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ รับผิดชอบ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 3 คน
5. ครูวิชาการ หรือครูผู้รับผิดชอบโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน และโครงการไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interviews) ซึ่งได้จากการนำผลการประเมินโครงการเกี่ยวกับการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process) และ ด้านผลผลิต (Product) ของโรงเรียนประจำตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร มาสังเคราะห์ เรียบเรียง เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการสร้างข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนประจำตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนประจำตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ดำเนินการนัดหมายวันและเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เนื้อหา และนำมาแจกแจงความถี่ และจัดลำดับความสำคัญ เพื่อรวบรวมเป็นแนวทางการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนประจำตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การประเมินของโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนประจำตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร พบว่า การประเมินของโครงการระบบการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาผลการประเมินเป็นรายด้าน พบว่า

1. การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ หลักการและเหตุผลของโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ ตามด้วย วัตถุประสงค์ของโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ และเป้าหมายของโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินผ่านเกณฑ์

2. การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ บุคลากรการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ ตามด้วย วัสดุอุปกรณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ รองลงมาคือ งบประมาณ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ และสถานที่ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินผ่านเกณฑ์

3. การประเมินด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process Evaluation) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การเตรียมการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ ตามด้วย การประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ รองลงมาคือ การตรวจสอบผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ และการดำเนินกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินผ่านเกณฑ์

4. การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข และได้รับส่งเสริมพัฒนาเต็มศักยภาพอย่างรอบด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ ตามด้วย นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึง และตรงตามสภาพปัญหาทุกคน อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ รองลงมาคือ สถานศึกษามีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ และสร้างสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนและนำข้อมูลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้ในการวางแผน อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การหาแนวทางพัฒนาการดำเนินการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนประจำตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร แนวทางพัฒนาโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนประจำตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน โดยการจัดลำดับและความถี่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. การประเมินปัจจัยบริบท (Context Evaluation) แนวทางพัฒนาที่มีค่าความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ โรงเรียนมีการวางแผนและเตรียมความพร้อมการดำเนินงานระบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกให้ส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณ วิทยากร การให้ความรู้ วัสดุอุปกรณ์ และจัดอบรมการแก้ปัญหาเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และประชาสัมพันธ์กิจกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนโรงเรียน ตามลำดับ

2. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) แนวทางพัฒนาที่มีค่าความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ โรงเรียนกำหนดและวางแผนการประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รองลงมาคือ โรงเรียนสร้างเครือข่ายผู้ปกครองและให้ข้อมูลของนักเรียนกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง และจัดประชุมผู้ปกครอง และคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อชี้แจงการดำเนินงานและปรับพฤติกรรมของนักเรียนให้ผู้ปกครอง และโรงเรียนมีการสนับสนุน และประชาสัมพันธ์กิจกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ

3. การประเมินด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process Evaluation) แนวทางพัฒนาที่มีค่าความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ โรงเรียนกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และวางแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ รองลงมาคือ โรงเรียนมีการนิเทศ ติดตามงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และจัดทำคู่มือการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเผยแพร่ผ่านระบบออนไลน์และ Application ต่าง ๆ และร่วมประชุมหารือ ทบทวน

แนวทางในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้มีการพัฒนากับคณะครูในการจัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้มีประสิทธิภาพ การดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้น่าชุมชน ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามลำดับ

4. การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) แนวทางพัฒนาที่มีค่าความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ศึกษาสภาพ ปัญหาของนักเรียนในโรงเรียน เพื่อเป็นการสำรวจข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานให้กับผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เห็นความสำคัญเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองลงมาคือ ประเมินผลการดำเนินงาน และนำผลไปใช้ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และประเมินผลการดำเนินงาน และนำผลไปใช้ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจซึ่งควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการตัดสินใจผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ หลักการและเหตุผลของโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด ตามด้วยวัตถุประสงค์ของโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินใจผ่านเกณฑ์ และเป้าหมายของโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินใจผ่านเกณฑ์ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินโครงการที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และเชื่อมโยงกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ได้นำนโยบายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาปฏิบัติ โดยได้กำหนดนโยบายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมสร้างทักษะชีวิต และการคุ้มครองนักเรียนอย่างปลอดภัย และจัดทำมาตรฐานการจัดดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาโครงการให้มีกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นอกจากนี้ยังมีระบบการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อาสนี นิสาแล้ (2555) ทำวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแยมจากวิชานุสรณ์ สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการประเมินปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแยมจากวิชานุสรณ์ สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ลักษณะของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความต้องการจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสังคมในปัจจุบัน และวัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับบริบทของสังคม นอกจากนี้ธีระยุทธ เกตุมี (2559) ทำวิจัยเรื่องการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนพิชัยอุตรดิตถ์โรงเรียนพิชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 พบว่า โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน และวัตถุประสงค์ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ

2. การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการตัดสินใจผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ บุคลากรการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินใจผ่านเกณฑ์ ตามด้วยวัสดุอุปกรณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินใจผ่านเกณฑ์ รองลงมาคือ งบประมาณ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินใจผ่านเกณฑ์ และสถานที่ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินใจผ่านเกณฑ์ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินงานโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ โรงเรียนได้จัดเตรียมความพร้อมโดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานและบุคคลภายนอก เช่น ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง องค์กรต่าง ๆ สาธารณสุข โรงพยาบาล สถานีตำรวจ เป็นต้น เพื่อร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมและพัฒนา และป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียนร่วมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2559) ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าที่เป็นการประเมินความเหมาะสมด้านความสามารถของหน่วยงาน และการได้รับการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินงานไปได้ เช่น เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ (สำราญ มีแจ้ง. 2558) ดังเช่นผลการประเมินของ วชิระ อาจเอื้อม ที่ศึกษาพบว่า ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ บุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และ

สถานที่ การบริหารจัดการ และหน่วยงานที่สนับสนุน ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ (วชิระ อาจเอื้อม. 2559)

3. การประเมินด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process Evaluation) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การเตรียมการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ ตามด้วย การประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ รองลงมาคือ การตรวจสอบผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ และการดำเนินกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนในการวางแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) ที่ทุกเรียนต้องมีการประกันคุณภาพภายในและได้รับการประเมินภายนอก จึงทำให้ทุกโรงเรียนต้องพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ จึงส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มีการติดตาม และเป็นผลอย่างต่อเนื่องเพื่อการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีผลการประเมินเป็นไปตามที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมภพ สุขพัฒนานรากุล (2556) ทำวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอโขงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 พบว่า การวางระบบบริหาร การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การจำแนกคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียนด้วยวิธีการอันหลากหลาย การป้องกันช่วยเหลือ แก้ไข ส่งต่อนักเรียน การจัดกิจกรรมแนะแนว และการนิเทศติดตามประเมินผลและรายงานผล ของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอโขงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ทำให้การดำเนินงานมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข และได้รับส่งเสริมพัฒนาเต็มศักยภาพอย่างรอบด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ ตามด้วย นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึง และตรงตามสภาพปัญหาทุกคน อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ รองลงมาคือ สถานศึกษามีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ และสร้างสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนและนำข้อมูลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้ในการวางแผน อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีผลการตัดสินผ่านเกณฑ์ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนได้ให้ความสำคัญการดำเนินงานพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยครูที่ปรึกษาที่เอาใจใส่นักเรียน ให้คำชี้แนะกิจกรรม ประสาน ส่งต่อให้ครูที่มีความถนัดตามกิจกรรมที่นักเรียนสนใจ เสนอแนวทางให้โรงเรียนได้ช่วยดูแลนักเรียน ตลอดจนได้รับความร่วมมือจากสมาคมผู้ปกครองนักเรียนที่เข้มแข็ง ที่ให้ความช่วยเหลือ ป้องกัน แก้ปัญหา และส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญหน่วยงานอื่น นอกจากนี้โรงเรียนได้มีแผนการดำเนินงาน โครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างทักษะชีวิตและคุ้มครองนักเรียนอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ใช้ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลที่เป็นปัจจุบัน และนำสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินการพัฒนา แก้ไขปัญหาและส่งต่อตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการดำเนินการเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียน โรงเรียนได้เสริมสร้างทักษะชีวิตอย่างเป็นรูปธรรม โดยบูรณาการทักษะชีวิตการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทุกกลุ่มสาระ ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงและมีการวัดประเมินผลนักเรียน โดยให้นักเรียนได้ทำโครงงาน และศึกษาด้วยตนเองผ่านปราชญ์ชาวบ้าน เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการคิด แก้ปัญหา และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง มีการนิเทศและติดตามนักเรียนอย่างเป็นระยะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2559) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมภพ สุขพัฒนานรากุล (2556) ทำวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอโขงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 พบว่า โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอโขงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ทำให้นักเรียนรู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้ มีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขนิสัย มีทักษะในการหลีกเลี่ยงป้องกันอันตรายและพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สามารถจัดการกับปัญหาและอารมณ์ของตนเองได้ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม และมีเจตคติที่ดีและมีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ และนอกจากนี้ เจริญพร มุลเอก (2560) ทำวิจัยเรื่อง ผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนห้องสอนศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนห้องสอนศึกษา ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะในการหลีกเลี่ยง ป้องกันภัยอันตราย และพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม สามารถจัดการกับปัญหาและอารมณ์ของตนเองได้ มีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุนิสัยที่ดี มีเจตคติที่ดี มีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพสุจริตและรู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการประเมินผลด้านบริบท พบว่า เป้าหมายของโครงการมีผลการประเมินที่มีค่าน้อยที่สุดในด้านบริบท ดังนั้น โรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญในการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน โดยการประเมินนำผลการประเมินโครงการไปเป้าหมายเป็นวิสัยทัศน์ตามนโยบายของโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หรือเป้าหมายการดำเนินงานของโรงเรียน

1.2 จากผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงว่าปัจจัยเบื้องต้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินโครงการ โดยเฉพาะด้านความเหมาะสมของอาคารสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ ควรมีการกำหนดแนวทางที่จะส่งเสริม สนับสนุนการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้มีความเหมาะสมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ นอกจากนี้ควรได้รับการวางแผนอย่างมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนส่งเสริมให้จัดหาและจัดสรรปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมและพอเพียง

1.3 จากผลการประเมินด้านกระบวนการดำเนินงาน พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด และประเด็นที่ต้องพิจารณา ได้แก่ โรงเรียนมีการกำกับติดตามผลการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โรงเรียนควรกำหนดรูปแบบ/วิธีการ/ผู้รับผิดชอบมีการแต่งตั้งทีมนิเทศผลการดำเนินงาน โดยในทีมประกอบด้วย ผู้บริหาร คุณครู นักเรียนและกรรมการสถานศึกษา มีหน้าที่ในการติดตามผลการทำงานในทุก ๆ กิจกรรมและมีการทำกิจกรรมสะท้อนผลหลังการปฏิบัติงาน (AAR) รายเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน โดยการติดตามเป็นรายสัปดาห์ และรายเดือน เพื่อติดตามการดำเนินงานของกิจกรรม ควรให้คณะกรรมการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เข้ามาใช้ในการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลการทำงาน เพื่อให้มีการนำข้อเสนอแนะสู่การปรับปรุง และการติดตามงานอย่างต่อเนื่อง

1.4 จากผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด และประเด็นที่ต้องพิจารณา ได้แก่ นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึง และตรงตามสภาพปัญหาทุกคน นักเรียนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติ ซึ่งผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีการดำเนินการอยู่อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี และพัฒนานักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรวางแผนร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีการจัดทำโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของโรงเรียน เพื่อให้ครอบคลุมทุกพฤติกรรมบ่งชี้ และให้ครูประจำชั้นมุ่งเน้นดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึง และตรงตามสภาพปัญหาทุกคนทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพ และเชิงสถิติ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ปัจจัยและองค์ประกอบ สู่การพัฒนาแบบการบริหารโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่สอดคล้องกับบริบท สภาพปัญหา และความต้องการของโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากขึ้น

2.2 ควรดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการวิจัย และดำเนินการสอดคล้องกับปัญหา และความต้องการพัฒนาซึ่งเป็นความต้องการของทุกภาคส่วน และได้ผลนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนอย่างจริงจัง

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2544). **คู่มือครูที่ปรึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน: หลักการ แนวคิด และทิศทางการดำเนินงาน**. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม. (2555). **การบริหารและประเมินโครงการ**. นนทบุรี: มนตรี.
- เชาว์ อินโย. (2553). **การประเมินโครงการ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เชิงยุทธ มุลเอก. (2560). ผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนทองสอนศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. **วารสารบัณฑิตวิจัย**. 6(1): 37 - 48.
- เตรียมศักดิ์ อีนุเทน. (2551). **ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ธีรศักดิ์ อุณารมณเลิศ. (2556). **การประเมินโครงการ**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- _____. (2557). **การประเมินโครงการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการ สร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching & Mentoring ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2**. **วารสารวิชาการ Veridian E-Journal**. 7(1): 1-14.
- ธีระยุทธ เกตุมี. (2559). **รายงานการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนพิชัย**. อุดรดิตถ์: โรงเรียนพิชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2557). **เทคนิคการประเมินโครงการ**. กรุงเทพฯ: บริษัท แฮาส์ ออฟ เคอร์มส์ จำกัด.
- แพ้วพา ภูสงัด. (2552). **ความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับคุณภาพผู้เรียน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ราตรี มาบุตร. (2557). **การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 กลุ่มย่อยที่ 3 จังหวัดเชียงราย**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วชิระ อาจเอื้อม. (2559). **การประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนสกลวิสุทธิ**. สมุทรสงคราม: โรงเรียนสกลวิสุทธิ.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2555). **เทคนิคการประเมินโครงการ**. นนทบุรี: จตุพร ดีไซน์.
- สมภาพ สุขพัฒนานรากุล. (2556). **การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอโขงเจียม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การประเมินการศึกษา). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร. (2564). **สรุปการจ่ายเงินช่วยเหลือนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร**. กำแพงเพชร: ผู้แต่ง.
- _____. (2565). **นโยบายและจุดเน้นสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ปีการศึกษา 2565**. กำแพงเพชร: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2559). **การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- _____. (2564). **คู่มือการคัดเลือกสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อรับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ประจำปี 2564**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำราญ มีแจ้ง. (2558). **การประเมินโครงการทางการศึกษา: ทฤษฎีและปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุวรรณา แสงสุริยฉาย. (2556). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal. 6(1): 373-384.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภา แซ่ลี. (2558). การประเมินโครงการคืนครูให้นักเรียนโดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- อาสนี นิสาล๊ะ. (2555). การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแยมจาดวิชานุสรณ์ สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาการการประเมิน). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.